

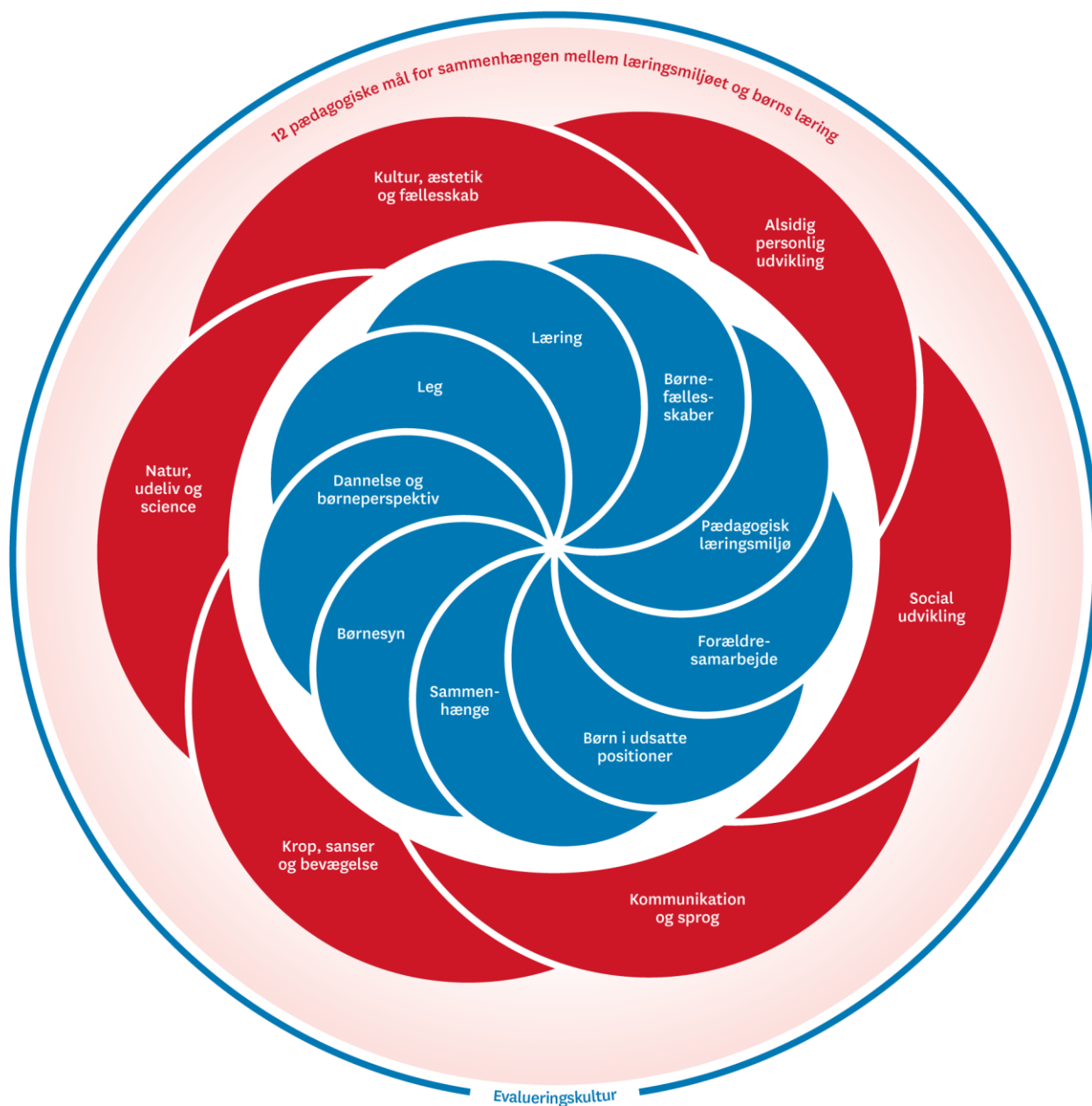
Pædagogisk læreplan for Horslunde Landsbyordning (B) Børnehaven Horslunde Landsbyordning

01.03.2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehaven på Hans Fugls vej, er en del af Horslunde landsbyordning.

I børnehaven bygger vi oven på det fundament, der er skabt i starten af barnets liv i dagplejen, i et tæt samarbejde med forældrene.

Børnehaven er indrettet ud fra tanken om det positive læringsrum.

Vi dyrker nærvær, hygge, glæde, omsorg og ikke mindst humor, og på den måde skaber vi motiverede børn, der har lyst til at lege og lære. Vi er med helt frem til skolestart, hvor vi sørger for en god og tryk overgang til skolen, hvor der er god plads til at bolte sig på - både inde og ude.

Vi lægger vægt på, at der skal være en god og positiv atmosfære i huset, og vi gør, hvad vi kan, for at børn og forældre altid føler sig velkomne i børnehaven.

Alt sammen i et samvær med nærvær.

Hos os er det barnet, der er i centrum.

Det betyder bl.a. at:

- Vi mener, det er vigtigt, at børn og voksne bliver set.
- Vi nærer omsorg for det enkelte barn og deres medbestemmelse.
- Vi arbejder på at udvikle selvstændige børn, der tør tage udfordringer, bliver sociale og giver oplevelser både til sig selv og andre.
- Vi arbejder med sproget - det er ikke ligegyldigt, hvordan vi taler om og til børnene, og den viden vi handler ud fra.
- Vi arbejder på, at børn lærer at accepterer egne og andres følelser.

Vi prioriterer, at de bruger dagen til at lege, bevægelse, opleve, hoppe, synge, spille, læse og lære, hvilket børn og voksne er sammen om.

Vi har de mest fantastiske udearealer, hvor der er en stor dejlig legeplads, der giver mange muligheder for forskellige lege. Vi lægger vægt på, at legepladsen er inspirerende for børnene at lege på.

Vi er en personalegruppe, der er glade for at arbejde i "vores" børnehave, og vi tager vores arbejde alvorligt. Vores entusiasme, humør, energi og sammenhold smitter. Vi er børnenes rollemodeller.

Vi har dagplejekolleger, som har deres ugentlige gang i børnehavens legestue, alt sammen i et samvær med nærvær.

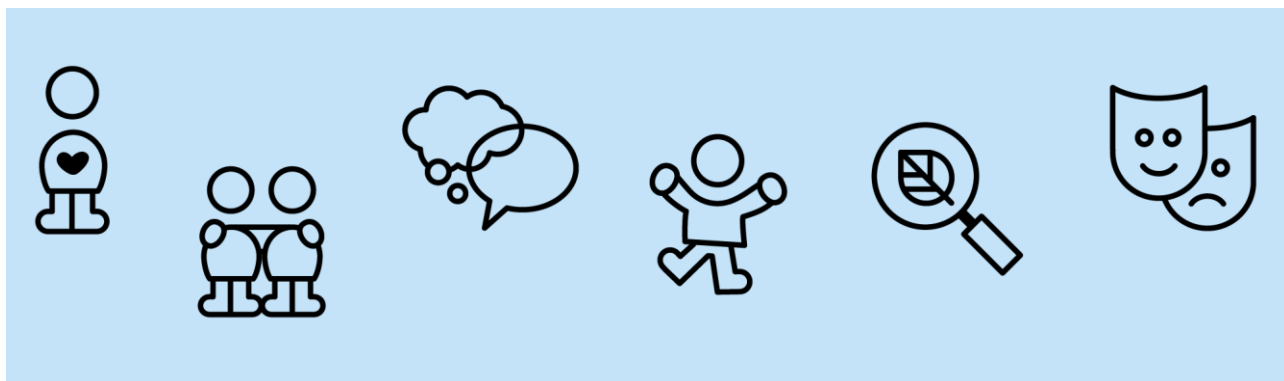
For at vedligeholde og udbygge vores faglige viden og følge med i udviklingen tager vi bl.a. på kurser, har pædagogiske dage, læser og diskuterer relevant faglitteratur. Endvidere har vi ind i mellem pædagogstuderende, som er med til at øge vores fokus på vores praksis. Hvilket kalder på pædagogisk refleksion og teoretisk opdatering.

Fra d. 03.04.23 vil børnene være opdelt i 2 aldersintegrerede grupper:

Stjerneskuddet og Nordstjernen.

De kommende førskolebørn bliver samlet i en gruppe, flere gange i løbet af ugen. Samlingerne vil være temabetonet ud fra forløbsbyggeren.

Intensivering af samling af førskolegruppen bliver justeret i løbet af efteråret og vil omfatte formiddagstimerne indtil førskole-start april 2024.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt, som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vores pædagogiske rammer, både inde og ude, tilpasser vi efter vores børns forudsætninger, så børnene oplever, at de lykkes og derved udvikler sig.

Børnene skal være aktive med skabere af den pædagogiske hverdag, så de føler sig set og værdsat. Vi tror på at den tilgang vil gøre, at børnene på langt sigt, vil blive så vant til at opleve succes, at de på sigt også kan lære af deres fejl.

For os er det vigtigt, at både børn og forældre vil opleve, at blive mødt med samme positive og respektfulde tilgang gennem hele deres børnehave og skoleliv i Horslunde landsbyordning.

(Vi arbejder videre med børnesynet/vores fælles værdier i Horslunde landsbyordningsbestyrelsen)

Børnene skal have indflydelse og medbestemmelse på deres hverdag i børnehaven. Vi arbejder med at udvikle selvstændige børn, der tør tage udfordringer, blive sociale og giver oplevelser både til sig selv og andre.

"Børn skal behandles med respekt, på den måde lærer vi dem at behandle andre med respekt. Vi skal hjælpe børnene til at træffe gode beslutninger i deres liv, på den måde bliver de selvstændige og livsduelige som voksne."

Børnene indgår i sociale relationer gennem hele dagen og her lærer de, at se sig selv som en del af et fællesskab; man skal vente på tur, stå i kø, lytte til hinanden, gerne trøste hinanden, være en god ven etc. Dette er kompetencer, som barnet får opbygget gennem leg, dialog og hjælp fra de voksne.

De voksne sætter en tydelig ramme, for hvordan f.eks. spisesituationen skal forgå, for at gøre det trygt og genkendeligt for barnet.

Grupperne har en fast dag, hvor der tales om, hvordan ugen er gået.

Hvad var godt og hvad var mindre godt?

Hvad kunne I tænke jer, at vi skal fordybe os mere med, i næste uge?

Her inddrages børnene i planlægningen af den pædagogiske hverdag, som pædagogerne understøtter med forskellige oplevelser og lege.

Børnenes forskelligheder og behov imødekommes ved opdeling i smågrupper, ift. barnets nærmeste udviklingstrin.

Børnefællesskaber: Vi ser det som en af vores vigtigste opgaver at hjælpe og understøtte alle børn i at være en del af fællesskabet samtidig med at der gives plads til barnets egne initiativer.

Hverdagen veksler mellem, at børnene er en del af det store fællesskab (hele ens børnegruppe) og opdelt i små grupper efter alder eller på tværs af stuerne.

Dette styrker muligheden for at tilrettelægge det pædagogiske arbejde, i forhold til barnets nærmeste udviklingstrin. De mindste børn har brug for guidning og hjælp ved spisning, påklædning, bleskift mm.

De kommende førskolebørn er i højere grad selvhjulpne, spiser hurtigt og vil ofte bare ud at lege igen.

Her er det de sociale kompetencer og den personlige udvikling, som skal understøttes inden skolestart.

I førskolegruppen profiterer børnene af samværet med jævnaldrende børn.

Der stilles krav passende til deres udviklingstrin og kompetencer.

Børnehaven har et stærkt fællesskab. Vi oplever, at børnene har legeaftaler med hinanden uden for børnehaven

De voksne er vigtige rollemodeller og kan inspirere børnene til, at lege.

Hos os ses et par af pædagogerne ofte i "kamp leg" efter børnene på legepladsen, brølende som en bjørn.

Børnene elsker det; Den leg er både sjov og farlig på samme tid og det kan mærkes helt ned i maven på børnene.

Hos os må man også gerne være i fysisk udfoldelse indenfor i de dertil indrettede rum hvor der kan hoppes i puder, kravles, hænges i hængekøje, svinges i torv mm.

For os er det betydningsfuldt at barnets vestibulære sanser, bliver aktiveret indenfor såvel som udenfor.

Derfor er børnehaven indrettet til forskellige legeformer, stille som vilde lege. I høj som lav-arousal.

Det er vigtigt for barnets trivsel, udvikling og dannelse, at legen er en gennemgående del af dagtilbuddet.

Her er det vigtigt, at de voksne er opmærksomme på deres position i legen og om alle børn er en del af legen.

Berit Bae siger bl.a.

" At alle voksne i dagtilbud skal være gode til, at lege...og gøre det. Og gerne vilde lege!".

Pædagogerne skal positionere sig i legen ved at gå foran, ved siden af og bag ved. Den voksnes deltagelse i legen; at gå ved siden af, kan både styrke legen og udvikle den, men samtidig ødelægge legen.

F.eks. En gruppe børn dansede og hørte musik inde i spillerummet. Pædagogen gik ind for at danse med. To af drengene stoppede op og forlod rummet. Pædagogen gik ud igen, bevidst om at hendes deltagelse hæmmede drengenes udfoldelse og leg i fællesskabet

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Horslunde Landsbyordnings Børnehave har vi d.01.04.23 inddelt børnene i 2 grupper Stjerneskuddet og Nordstjernen.

Børnehavens læringsmiljøer rummer rutiner, planlagte aktiviteter med styring fra voksne, samt mulighed for åbne og mere fleksible miljøer.

Børnene har medbestemmelse på aktiviteter og lege, hvor legetøj der passer ud fra børnenes udviklingstrin, bliver inddraget imens der tages højde for barnets behov og interesse.

Vi bestræber os efter at gøre oplevelsen i børnehaven så tryk og genkendelig, som muligt for det enkelte barn. I tæt samarbejde med PPR får personalet sparring til at forholde sig til barnets udviklingstrin. Der gøres brug af dialoghjul, DPU-profil, Sprogvurdering og sprogtrappen. Alle redskaber der medvirker til at understøtte personalet i at arbejde med barnets udvikling, med stor forældre inddragelse.

Begge grupper arbejder med sproget og kommunikation, som særligt fokusområde, hvor dialog, fokusord, rim og remser, sanglege mm anvendes som et pædagogisk redskab.

Børnene er opdelt i mindre grupper i løbet af dagen, ligesom der også ved frokosttid, anvendes flere rum, netop for at give mulighed for nærvær og fordybelse.

Flere af børnene er lige kommet fra dagplejen, hvilket kalder på guidning og hjælp fra de voksne for, at barnet kan føle tryghed og tilhørsforhold i den nye børnegruppe. De daglige rutiner er et vigtigt læringsrum, hvor der naturligt samtales ved påklædning, bleskift, madbordet mm.

F.eks. sættes der ord på strømper, sko, bukser og hue. En hue er ikke bare en hue, men en blå elefanthue, som er blød og lavet af uld. Påklædningen er et læringsrum, hvor barnet lærer nye ord, selvhjulpethed og oplever selvværd og succes, når "Peter" selv kan knappe sine bukser. Der kan være både positive og negative følelser på spil for barnet, når "Peter" ikke kan få sin jakke af, men opmuntres verbalt af den voksne til, at prøve en gang til.

Tydelighed og genkendelighed gør børn trygge og giver dem ro til fordybelse.

Vygotski siger "...børn der er trygge ved rummet ikke bruger deres energi på at finde ting og orientere sig, men på at lege og være kreative."

Vores læringsrum er opdelt i forskellige legezoner og aktivitetsrum, som kalder på forskellige lege og udfoldelsesmuligheder. Ved hjælp af billeder og tekst, legeredskaber, figurer og andre artefakter kan det inspirere børnene til leg og samvær.

Legepladsen er ligeledes opdelt i områder, som giver mulighed for både stille lege og vilde lege.

Refleksion: Her skabes mulighed for opdeling af børnegruppen, den voksnes fordybelse i leg og voksenstyrede aktiviteter samt omsorg for det enkelte barn, med opdeling af børnene i små grupper, ud fra et fokus på børnefællesskaber, samt sprog og kommunikation.

Eksempel: *En voksen og 4 drenge udforsker naturen på legepladsen eller i den nærliggende skov. Her er en af drengenes store interesse for dyr/natur omdrejningspunktet, men understøtter samtidig relationer, sprog og alsidig personlighed. Tilbage i institutionen er en gruppe børn og 1 voksen på legepladsen og samler store bladbunker. En anden gruppe børn og 1 voksen har massage og fodbad i motorikrummet, alt sammen i et samvær med nærvær*

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Horslunde Landsbyordning Børnehave prioriteres forældresamarbejdet højt.

Forældrene er som vi ser det, vores vigtigste samarbejdspartnere i det daglige.

Det er dem, der overlader deres mest dyrebare til os hver morgen med en tillid til, at vi vil passe på "guldet" hele dagen, til de har mulighed for at hente igen.

Kernen i vores samarbejde med forældrene er gensidig respekt, åbenhed og tillid. Hvis forældre undres over oplevelser, de har haft i børnehaven, ønsker vi, at de giver udtryk for dette, både de positive og de negative, så vi kan få en dialog og evt. lave justeringer. Det er, og vil altid blive ved med at være forældrenes børn, men når forældrene overlader barnet hos os i en del timer hver dag, har vi voksne (forældre og personale) brug for hinanden til at varetage børnenes trivsel.

Vi vægter den spontane dialog med forældrene højt, dette sker om morgenen når de afleverer og om eftermiddagen når de henter.

Der forsøges/tages tid til dialog med forældrene.

Her udveksles barnets oplevelser, dagsform mm. og knytter bånd mellem barnets to livsverdener.

Det giver pædagogen mulighed for at understøtte og møde barnet lige der, hvor det er, måske træet efter

kortere nattesøvn og derfor ikke lige klar til vild leg med de andre børn. Ligeledes kan pædagogen hjælpe barnet med at fortælle om dagen i børnehaven, om nye venskaber eller læring, som barnet har mestret. Det kan være fortællingen om, hvor modig "Peter" var i dag, da han klatrede helt til tops i torvet i gymnastiksalen eller at "Peter" blev lidt ked af det, da "Morten" ikke ville sidde sammen med ham på gyngen.

Vi møder alle i øjenhøjde. Vi sætter en ære i at inddrage både børn og voksne i udviklingen af vores landsbyordning, og vi gør det i et samvær med nærvær.

Vi har fokus på, at både børn og voksne trives og udvikles i et positivt miljø.

Familiedialog: Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere og skal altid inviteres ind i dialogen omkring deres barns trivsel og udvikling. Vi anvender det elektroniske samarbejdsværktøj; familiedialog. Her bliver samarbejdet struktureret og gennemsigtigt og der er mulighed for at invitere relevante samarbejdspartnere ind i dialogen; eks sundsplejerske, tale-hørekonsulent og psykolog mm. fra PPR.

Vi anvender AULA til daglig kommunikation og beskeder. Her fortæller vi om børnenes oplevelser i børnehaven. Fortællingen om hvordan vi arbejder med trivsel, udvikling, læring og dannelse.

På fælles forældremøder og med inddragelse af forældrebestyrelsen, kan forældre mødes og drøfte den pædagogiske dagligdag i børnehaven med hinanden og os.

Når barnet starter i vores børnehave, inviteres forældrene til et fælles overleveringsmøde med dagplejer og kommende primærpædagog i børnehaven. Her tales om barnets trivsel og udvikling ud fra Dialoghjulet. Vi inviterer til velkomstsamtale og rundvisning i institutionen, hvor forældre/barn og pædagog møder hinanden. Her tales om barnets vaner, rytme og opstart så vi kan understøtte barnets første tid i børnehaven så godt som muligt.

Efter ca. 3 måneder inviteres forældrene ind til en "evaluerings-samtale" der omhandler barnets opstart i børnehave

Ligeledes inviteres forældre til førskolebørnene, til en dialog omkring skolestart i efteråret (oktober). Samtalen tager udgangspunkt i dialoghjulet, som både pædagog og forældre udfylder. Endvidere inviteres der også til overleveringsmøde til overgangen fra børnehave til skole i foråret (marts)

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi har en opmærksomhed på børn i udsatte positioner. Vi ser det som vigtigt at alle børn har lige muligheder for udvikling, læring og dannelse.

Børn kan være i udsatte positioner på forskellige tidspunkter i deres børnehave/skoleliv. Det kan være udfordrende at være nyt barn i børnehaven, opleve ændringer eller forandringer i familien eller have psykiske og fysiske funktionsnedsættelser, hvilket kan føre til mistrivsel for det enkelte barn i en periode.

Hos os mødes alle børn med positive forventninger. Personalet ser det enkelte barns ressourcer og kompetencer, derefter videreudvikles dette i børnegruppen, så barnet føler sig betydningsfuldt.

Barnet kan have behov for et ekstra kram og en voksen, at holde i hånden. Eller hjælp og støtte fra den voksne til at være med i fællesskabet.

Det kan også være støtte til at sætte ord på egne frustrationer og følelser.

Pædagogiske tiltag; Vi forsøger gennem hele dagen, at dele børnene op i mindre grupper med mulighed for mere nærvær og fordybelse. Det betyder samtidig, at de voksne kan tilbyde forskellige aktiviteter der understøtter det enkelte barns behov.

Familiedialog; Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartnere og skal altid inviteres ind i dialogen omkring deres barns trivsel og udvikling. Vi anvender det elektroniske samarbejdsværktøj; familiedialog. Her bliver samarbejdet struktureret og gennemsigtigt og der er mulighed for at invitere relevante samarbejdspartnere ind i dialogen; eks sundsplejerske, tale-hørekonsulent og psykolog fra PPR.

F.eks. aktiviteter som massage, fodbad, afslapning i hængekøje, dialogisk læsning alt sammen i fællesskab med andre børn.

Den voksne understøtter barnets deltagelse i leg, ved at etablere eller videreudvikle legen. Her anvender den voksne sit kendskab til børnene, så barnets interesser og kompetencer sættes i spil og barnet kan føle sig set og værdsat i børnegruppen.

Vi arbejder med LLS, legende lærende, samspil som pædagogisk redskab. Her har pædagogen gennem observation, dialog og leg med barnet fået kendskab til barnets interesser og styrker. Disse danner udgangspunktet for voksenstyret leg eller aktiviteter i børnegruppen.

F.eks. *En voksen og 4 drenge udforsker naturen på legepladsen eller i den nærliggende bamseskov. Her er en af drengenes store interesse for dyr/natur omdrejningspunktet, men understøtter samtidig relationer, sprog og alsidig personlighed.*

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Som en del af Horslunde landsbyordning har vi et naturligt og tæt samarbejde med den lokale folkeskole i Horslunde, som ligger 5 min gåtur fra børnehaven.

Vi fokuserer på at skabe gode overgange mellem børnehave og skole. Dette foregår gennem hele året inden skolestart.

Børnehavens pædagoger har i samarbejde med 0.klasselæreren udarbejdet et fælles årshjul, som understøtter en tryk og gennemsigtig overgang fra børnehave til skole. Udgangspunktet har været "den røde tråd" samt venskaber på tværs.

Gruppen med kommende skolebørn besøger gennem hele året skolen og SFO mindst 1 gang om ugen, ligeledes for at sikre en god og tryk overgang fra Børnehave til skole vil vores børnehaveklasseleder være at finde i skolegruppen i vores børnehave to lektioner om ugen

Det flow vi i samarbejde med forældrene skaber omkring overgange fra dagpleje, børnehave, skole, SFO og SFO2 giver en tydelig rød tråd, som gør overgangen tryk og blid. Dagplejerne har deres gang i Landsbyordningens børnehave, så disse rammer bliver vant inden børnene starter der. Børnehaven benytter hallen ved skolen og deltager i forskellige arrangementer på skolen, såsom motionsdag, fællessang og læsearrangementer, så børnene allerede før skolestart kender rammerne i skolen og har mødt de voksne.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehaven har et tæt samarbejde med skolen og dagplejen, for at gøre overgangen så tryk som muligt for det enkelte barn.

Daglejebørnene kommer i legestue, som er en del af børnehaven 1 gang om ugen.

Barnet kommer på besøg løbende inden overgang til børnehave.

Der afholdes et fælles overleveringsmøde mellem forældre, dagplejer samt pædagog fra børnehaven.

Legestuens og børnehavens legeplads ligger side om side. Børn på tværs af børnehave og dagpleje har fælles små projekter - her kan nævnes sang og musik.

Alle børn benytter idrætshallen der ligger på skolen.

Børnehaven inviteres til juleteater, koncerter, fælles fest mm. på skolen.

Der afholdes fælles julefest og sommerfest for dagplejebørn, børnehavebørn og skolebørn/forældre.

Vi samarbejder med det lokale plejehjem. Vi har haft fælles sang/musik formiddage mellem børn og de ældre borgere, samt fejrer vi fastelavn sammen med de ældre borgere og går Lucia på plejehjemmet.

Dette gør vi også med den lokale Brugs.

Bageren har vi også et tæt samarbejde med til traditioner og ved festlige lejligheder.

Horslunde har en meget aktiv Borgerforening, som vi samarbejder med i forbindelse med forskellige arrangementer i byen. Bl.a. plantning af frugttræer, høst af frugt i æbleplantagen, juletræstænding, kreative aktiviteter i forbindelse med udsmykning i byen, åben børnehave i forbindelse med "Den årlige Høstfest" i byen. Besøg i Reventlowparken - en lokal herregård/kunstudstilling, eller bidrager med en hjælpende hånd ved forskellige arrangementer.

Børnegrupperne går hver uge ture i nærmiljøet; til Plantagen, Bamseskoven, handler i den lokale Brugs og hos bageren.

Lidt udenfor Horslunde er der ofte ture med bussen til Kragensæs, som byder på Dodekalitten, havn og strand.

Vi har et samarbejde med de lokale idrætsforeninger.

Vi vil etablere et samarbejde med den lokale 4H gård.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi har været meget optaget af at udvikle et læringsmiljø som giver børnene mulighed for fordybelse, leg, læring, nysgerrighed og oplevelser i børnehøjde.

Vi har indrettet institutionen ud fra tanken om et positivt læringsmiljø, hvor hvert rum tilbyder forskellige aktiviteter og legetemaer.

Vi lytter til børnenes ønsker og observerer deres brug af rummet, materialer, legematerialer mm.

Vi justerer ofte på indretningen efter børnenes interesser og behov.

Rammerne i børnehaven skal tilbyde pædagogiske læringsmiljøer som er indbydende, med aldersvarende legetøj, der kan udfordre børnene til individuel såvel som fællesleg. Et læringsmiljø hvor børnenes sociale relationer styrkes. Forskellige legeformer skal kunne udformes, alt fra rollelege til konstruktionslege.

F.eks. hvis nogle børn er optaget af værktøj og hvad det kan bruges til. Så etablere vi et "pop up" værksted i fællesrummet, hvor man gerne må udfolde sig kreativt.

Endvidere kan samme rum også forvandles til pusleplads, komfur mm. hvis børnene ønsker denne form for leg.

Vi er optaget af "rum i rummet", f.eks. I dukkekrogen kan køkkenet forvandles til dukketeater, hvis legen udvikler sig i den retning.

Børnenes kreative ting samt plakater/billeder skal være i børnehøjde, så de kan give mulighed for genkendelse og dialog omkring det fælles tredje børn/børn, pædagog/børn samt børn/forældre.

Hos os giver vi os tid til det enkelte barn, lytter, trøster og hjælper når der er brug for det. Alle børn skal mødes i nærmeste udviklingszone og have den nødvendige guidning og støtte fra de voksne.

Børnene har primærpædagoger, som kender barnet allerbedst og har den tætte relation/samarbejde med forældrene. Samtidig er det vigtigt at alle børn kan føle sig trygge og have tillid til alle voksne i huset.

Børnene har en tryk base i deres respektive børnegruppe, hvor de som udgangspunkt følger dagens struktur.

Vi skaber dagligt mulighed for fordybelse i små grupper, hvor forløb med tema eller lign, kan være gennemgående i én periode.

Vi besøger gerne det enkelte barns hjem i forbindelse med fødselsdage.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles for begge grupper er at de voksne, som børnene møder er positive, imødekommende, anerkendende og opmuntrende, for at styrke barnets alsidige personlige udvikling. Børnene oplever tryghed og tillid til hinanden og de voksne.

Børnene får en forståelse for hinanden og deres rytme og vaner. Børnene lærer at drage omsorg og tage ansvar på deres helt eget niveau. Når de oplever tryghed, lærer de også at sige til og fra i fællesskabet og markerer egne grænser.

Børnene og de voksne oplever tid og rum til leg, fordybelse, nysgerrighed og begejstring, og der skal være plads til livsglæde, humor, kram og trøst.

De voksne får kendskab til deres grupper og de enkelte børns behov, så de kan erfare fra sidelinjen, hvornår legen skal/kan understøttes, og hvornår børnene selv vil lege, uden en voksen.

F.eks. Nogle af drengene spørger, om de må rulle gardinet ned, så der er mørkt i rummet. Pædagogen siger, at det må de gerne. I det mørke rum kommer drengene ind med deres vinterstøvler, og inden pædagogen når at fortælle dem, at man ikke må have støvler på i rummet, opdager hun, at støvlerne kan lyse, og at drengene syntes at det er vildt sejt. Pædagogen bliver revet med, og spørger om de også vil høre musik, og det vil de mægtig gerne. Drengene begynder at danse i mørket med deres lysende støvler og de har en fest. Pædagogen begynder at danse med, to af de mere generte drenge stopper med at danse, og går ud i køkkenet. Pædagogen går lidt efter ud i køkkenet. Efter et par minutter kigger hun ind i det mørke rum med musik, og nu danser og hopper samtlige drenge igen, også de to generte. Pædagogen vælger at blive i køkkenet.

Der er i perioden op til førskole start, arbejdet med at børnene fra de to stuer, lærer hinanden at kende og har udviklet betydningsfulde relationer. Dette gøres bl.a. igennem små grupper på kryds af de to stuer. Børnene lærer, at der er lidt større krav, men altid tilpasset det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Børnene er opsatte på at være mere selvhjulpne både i forhold til påklædning samt i samværet med de jævnaldrende kammerater. Det er noget barnet erfarer gennem det tværfaglige samarbejde vi har i børnehaven med de største børn fra Stjerneskuddet og Nordstjernen. Her leger børnene sammen på tværs af alder og børnegrupper eller har små fælles projekter på legepladsen f.eks. bål eller udeværksted.

Børnene inddrages i hverdagens rutiner og aktiviteter, børnene lærer at mestre diverse ting, alt fra borddækning til at bidrage til fællesskabets bedste. Inddragelse der bidrager til børnenes selvværd, dannelse og selvtillid.

Der tages udgangspunkt i det enkeltes barns kompetencer ift. udvikling, alder, køn, sociale og kulturel baggrund.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Der er fokus på overgangen fra dagpleje til børnehave. Der er særligt fokus på oplevelsen hos det enkelte barn, et barn fra dagplejen der starter i børnehaven, oplever at dagligdagen bliver meget anderledes.

Der er pludselig en masse nye børn og voksne.

Omgivelserne er store, der er andre lugte og lyde.

Barnet skal pludselig dele en voksen med mange andre børn.

Med den viden, er vores opgave at opbygge en tillid, varme og accept, så barnet får en god start i børnehaven.

Vi har delt børnene op i mindre grupper, så der er tid og rum til, at understøtte børnene i at skabe relationer til hinanden, og giver dem tid og rum til, at udfolde sig i leg.

Der er fokus på det enkelte barns placering i gruppen, og det lærer at sætte grænser og opmuntres til at deltage aktivt i gruppen.

Børnene hjælpes og guides til at blive selvhjulpne og støttes i at udvise omsorg.

Samtlige børn får oplevelsen af at have medindflydelse, så dagligdagen bliver meningsfuld, sjov og spændende.

De ældste børn samles fra Nordstjernen og Stjerneskuddet det sidste år inden skolestart. Børnene øver sig på at indgå i fællesskaber i gruppen, når de sammen leger i børnehaven.

Vi leger gamle lege, f.eks. *"hund der er nogen som har taget dit kødben"* *"ståtroid"*

Vi har fokus på rutiner, ved at have samling hver dag, hvor de lærer, at tale, lytte og vente på tur.

Børnene bliver hurtigt opmærksomme på egne og andres ressourcer og hvilken person de selv er i forhold til hele børnegruppen.

Børnene bliver bedre til at samarbejde, give plads til hinanden og bruge gruppens ressourcer.

Dette kommer til udtryk når vi anvender dialoghjulet, som et pædagogisk arbejdsredskab for børnegruppen.

Dialoghjulene udfyldes når børnene starter, midtvejs i året og ved overlevering til skole.

I førskolen deltager børnene i meningsfulde fællesskaber med jævnaldrende kommende skolebørn, hvor deres sociale egenskaber udvikles.

Pædagogerne sammensætter små grupper for at udfordre børnenes sociale kompetencer, i både leg og voksen styret aktiviteter. Vi går tur sammen i gruppen, hvor vi udforsker og opdager den omverden de er en del af i børnehaven, nærmiljøet og når de er hjemme hos sig selv.

I førskolegruppen oparbejder vi et tæt samarbejde med skolen og 0. klasse. På skolen har vi kommende 0.0kl. lokale til rådighed, hvor børnene skal være når de starter i skole den 1.4. Her skabes genkendelighed og tryghed til den kommende skolestart. Vi bruger sportshallen, skolebiblioteket samt skolens udendørsarealer, så børnene får oplevelsen af at være en del af en Horslunde landsbyordning. Endvidere har førskolegruppen en venskabsklasse på skolen (4.klasse) som de laver aktiviteter med hver fjerde uge.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er meget opmærksomme på børnenes sprog, ordforråd og sprogforståelse.

I vores daglige aktiviteter indgår der altid en eller anden form for dialogisk læsning, sanglege, rim og remser m.m. da det gør børnene mere modtagelige for at udvide deres sprog.

Vi sprogtester børnene når de er ca. 3,2 år, for at se, hvor stort deres ordforråd er, om deres sprogforståelse og kommunikative strategier er alderssvarende og om de har kendskab til rim, remser, og sproglyde.

Vi bestræber os på, at sprogvurderingen er gennemført inden 3/4 måneders samtalen med forældrene, så vi kan have en fælles dialog omkring barnets sproglige og kommunikative kompetencer.

Her modtager forældrene en bog, som ligeledes læses i børnegruppen i børnehaven. Her skabes genkendelighed og fælles fokus på understøttelsen af barnets sproglige udvikling. De større børn testes desuden for bogstavkendskab, opmærksomhed på skrift, samt opdeling af ord.

For at gøre børnene nysgerrige på tal og bogstaver har vi fokus på, at udvikle sprogmiljøet i et børneperspektiv. Vi har bogstaverne hængende i vinduerne, plakater med billeder/tal og bogstaver samt børnenes egne fotos af oplevelser/aktiviteter i hverdagen med tekst. Her kan børnene genkende deres eget forbogstav i deres navn, "lege skrive" eller samtale omkring fælles oplevelser.

Over hver barns garderobe hænger der billeder af barnet med fødselsdag og forældrenes navne, som giver mulighed for dialog omkring alder, årstid, familierelationer mm.

Piktogrammer understøtter børnene visuelt i dagens struktur.

F.eks.

Hvad er dagens aktiviteter?

Hvad er dagens påklædning?

Vi vil etablere piktogrammer ved alle læringsrum og ved indgangspartiet i børnehaven.

Børnene er i store dele af dagen opdelt i små grupper af 6-7 børn, så der er mulighed for fordybelse og tæt samvær børn og voksne imellem.

Her er tid og rum til:

- at den voksne giver sig god tid og lytter til barnet
- at give barnet plads til at bidrage til samtalen
- at den voksne stiller åbne spørgsmål og griber barnets nysgerrighed for et særligt emne samt udvikler videre på det.
- at den voksne understøtter barnet til samtale omkring det fælles tredje/fælles oplevelser i børnegruppen
- at øve turtagning i børnegruppen
- at alle børn bliver set og hørt

Vi sætter ord på alt, hvad vi laver med børnene, for at udvide deres viden og ordforråd. Vi leger rim, remser, sanglege og lyde med børnene, for at gøre dem mere modtagelig for at tilegne sig nye ord og skabe et mere nuanceret sprog.

Ved måltidet er der stor mulighed for en fælles dialog, som kan indeholde ovenstående sprogstrategier.

F.eks.

Lise fortæller at hun har været hjemme hos mormor. Pædagog: "hvad lavede du hjemme hos mormor?"

Lise: "vi bagte en kage" Pædagog: "bagte I en kage? Hvilken kage bagte I?" Lise: "En med bananer I" Pæ-

dagog: " kan du huske, hvad mere der skulle i kagen" Lise: "der skulle også æg, mel og mælk i, som vi købte i Brugsen" Mads: " Min mor arbejder i Brugsen"

Sådan udvikler dialogen sig videre under måltidet.

Vi har løbende fokusord, som vi arbejder med. Ordene kan være inspireret af årstiden, særlige emner som grupperne er optaget af. Fokusordene hænger synligt for børn og forældre i garderoberne understøttet visuelt af tegninger/malerier eller fotos.

Vi bestræber os på at tage 5 turtagning ved dialog med barnet.

F.eks. har vi følgende tre fokusord: Leg, glæde og fantasi, som kobler til deres emner omkring "venskaber".

Vi arbejder med bogstaverne allerede når barnet kommer i førskolegruppen, for at vække barnets interesse og gøre dem nysgerrige til de skal starte i 00 klasse.

Dette gør vi gennem leg, og ved at visualisere gennem billeder, forskellige rekvisitter, så som ris poser med bogstaver på, tæppe med alfabetet, billeder med tekst mm. Da vi har et tæt samarbejde med skolen, kommer 0. klasse læreren ned i børnehaven hver uge, hvor vi leger med bogstaver. Her vises ugens bogstav og nogle forskellige rekvisitter, som starter med bogstavet. Ligeledes sættes ord på genstanden og dens

anvendelse i hverdagen. Vi læser alfabetets bøger og har valgt nogle pædagogiske aktiviteter, i form af figurer, farver, brætspil, lege osv. Vi bruger kroppen, til at vise hvordan bogstaverne ser ud med inspiration fra bogen; "Alfabet Atlet" af Lotte Salling.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder bevidst med at skabe læringsmiljøer der stimulerer og giver barnet mulighed for at bruge hele kroppen. Barnet er født med normal fungerende labyrintsans og normal fungerende hjernestamme, men på grund af manglende stimulation/ubrugthed er mange børn svimle og har dårlig balance, denne styrker vi ved at lave forskellige lege, såsom at trille ned af bakken, rotere i gynge, hængekøje, æggestol, slå kolbøtter m.m. (labyrintsansen).

Desuden tilbydes børnene fodbad og massage, for at styrke taktilsansen (muskel led/følesansen).

Alt foregår i små grupper, for at give det enkelte barn nærvær og tid.

Børnene skal have lov til at udforske, eksperimentere og have lysten til at bevæge sig, grund legene er i alle aldre afhængige af en god grundmotorik, hvor der er tid til at lege i spændende og udviklende miljøer, aktive, rummelige voksne og ikke mindst tid til at lege.

De sættes i gang af barnet selv, i samspil med andre, miljøet og kulturen. Der findes grundlege som leges alene, de basale grundlege. Der er grundlege som leges i samspil med andre, de sociale grundlege. Der er grundlege som indeholder regler, regellegene. De voksne i huset deltager enten i legene, eller observerer på sidelinjen, for at guide børnene, hvis der bliver brug for det.

Guidningen kan afhjælpe med at barnet udvikler sig, gøre det nysgerrigt, udviser kreativitet, får lysten til at deltage i fællesskaber og viser sine kompetencer frem. Vi fremhæver de udsatte børn, og dem som har det

svært. Vi bruger LLS legende, lærende samspil, hvor vi tydeliggør for børnene, hvad legemiljøerne kan bruges til. Sanserne fuldendes ved at børnene kan gå på opdagelse i børnehavens sansehaver.

Årstiden afgør hvilke dufte og smage der findes. Især om sommeren finder man lavendel, timian, persille, oregano, citrus, purløg, rabarber, jordbær, hindbær, lammeøre, æbletræer, figentræ m.m. Midt i sansehaven findes der to hængekøjer, hvor børnene kan ligge og slappe af og indånde forskellige dufte. Efter at to pædagoger har været på motorikuddannelsen, er der blevet mere fokus på børnenes motoriske udvikling.

Vi arbejder med børnenes arousal (hjernestammens vågenhed eller modtagelighed for sanseindtryk), så de bliver i stand til at regulere den. Vi kan igennem leg øge og dæmpe arousal, ved at påføre dem forskellige sansestimuli. De kropslig urolige børn har brug for rolig, rytmisk stimulation. Her vil barnet opleve afslapning og beroligende tilstand, det gøres ved at tilbyde behagelig massage, hvor barnet selv vælger massageboldene, rolige gyngeture i sansegynge, fodbad og rolig musik. De mere stille børn har brug for hurtig og kraftig stimuli, hvor barnet vil opleve at musklerne bliver spændt op. Her tilbyder vi hurtige bevægelser, såsom lidt vildere gyngeture, rotationer, kolbøtter og høj musik med hurtig takt. Det er vigtigt, at børnene lærer at regulere sig, da dagligdagen kræver forskellige niveauer. På legepladsen kan barnet være i et højt fysisk gear, og senere på dagen, skal barnet kunne geare ned, når der ex. er fællesspisning.

Vores udendørs klatrevæg, bakken med reb, kuperede landskab, gynger, buske og træer udfordrer børnenes motorik.

Børnene har mulighed for at grave huller og lege med landskabet.

Vi har ofte samarbejde med kommunens pædagogiske motorikvejleder eller ergoterapeut omkring vejledning og sparring.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det er vigtigt for os at natur, udeliv og science også kan foregå indenfor, at læringsmiljøer indenfor er med til at understøtte disse temaer, f.eks. fra jord til bord, hvor køkkenet indenfor kan understøtte den følgende ”udelivs aktivitet”.

Det er vigtigt, at børnene kan udfordres motorisk og sanseligt og få pirret deres nysgerrighed og opfindsomhed. Alt sammen i leg og samvær med børn og voksne.

Børnenes skal opmuntres til at foretage egne undersøgelser, støttes og guides i at ture øve sig igen og igen. Træstammer kan f.eks. bruges til balancebom, en vippe, brænde til bålet eller til at finde små dyr under.

Børnene skal inddrages som aktive medskabere af egen læring, ved at den voksne er bevidst om, at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til deres forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverdenen.

F.eks. En gruppe børn i 3 årsalderen begyndte at lede efter insekter. Pædagogen fanger børnenes interesse, og går ind på værkstedet og henter en kasse med små glas til insekter, forstørrelsesglas osv. Børnene vil gerne lede efter dyr, og det er tydeligt at se hvordan de fordyber sig i aktiviteten. Pædagogen og

børnene taler om de dyr de finder. Hvad farve har de? Er de store eller små? Hvad spiser de mon? Hvor mange ben har de?

F.eks. En gruppe børn er på vandpytter jagt, gruppen er på legepladsen, og børnene er begyndt at fryse lidt. Pædagogen siger til børnene om de skal finde den dybeste vandpyt og se hvad for en pyt der kan sprøjte længst med vand, når man hopper i den. Pædagogen bruger sig selv som målskive, for at det bliver lidt sjovere. Efter at have været hele legepladsen rundt, fandt børnene ud af, at det var den vandpyt over ved legehuset, som var dybest og som kunne sprøjte længst med vand. Der var efterfølgende enighed om, at vandpytjagten godt kunne udvides rundt i Horslunde by.

Børnenes kan ligeledes introduceres til science gennem en mere struktureret tilgang, hvor de voksne har tilrettelagt et forløb. Ved gennemgang af dialoghjul kunne pædagogerne se, at især elementerne; former, mængder og mønstre i omgivelserne skulle tænkes ind i den pædagogiske dagligdag. Pædagogerne introducerede og benævnte figurerne for børnene.

Børnegruppen har leget med figurerne, gå over på romben, firkantet, den røde cirkel etc.

Børnegruppen har brugt kroppen og hinanden til, at danne en firkant, cirkel etc.

Børnegruppen har været på jagt efter figurer på legepladsen.

Børnegruppen har været i bamseskoven og taget billeder af de figurer de har set.

Børnegruppen har leget Stop-dans på figurerne

Børnegruppen har lavet Robotter/ mennesker ved hjælp af figurer (Vist frem til hinanden og hængt op i garderoben)

Børnegruppen har figurer, former og mønstre som fokusord.

Tegn: Børnene leder nu efter figurer på ture, ved maden, tegner mm. *"Se, vi står i en trekant og spiller fodbold"* *"Låget på min drikkedunk er rundt, som en cirkel"* Horslunde by er *"Grøn energi-landsby"*.

Dette vil vi gerne bringe ind i børnehaven, så vi i børnefælleskabet kan arbejde med, hvordan vi passer på naturen og at småændringer i hverdagen gør jorden mere bæredygtig. Vi har plantet frugttræer, frugtbuske, krydderurter mm. i vores Sansehave, frugter og krydderurter bruges, når der laves mad på bålet, drikkes the eller bages brød.

Børnene har deltaget i plantningen og er med til, at lue vande og klippe ned. Vi går ofte i den lokale æbleplantage, hvor æblerne spises direkte fra træerne eller tages med hjem i børnehaven. Børnene hjælper med, at lave æblesyltetøj eller æblegrød.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Førskolegruppen er en del af dannelsesrygsækken, hvor vi skal på billede skolen en gang om året i efteråret. Her får børnene kendskab til grundfarverne, og hvordan man blander grundfarverne, så der kommer nye farver. Børnene bliver introducerede for forskellige malerteknikker, hvor de skal tegne dem selv på et stort lærred, her er kroppen og ansigts mimik i fokus.

Gennem dannelsesrygsækken, skal vi i førskolegruppen/børnehaven i biografen, hvor børnene bliver introdukeret til nogle forskellige små film, som kan omhandle, dyrelivet, tegnefilm osv. I førskolegruppen arbejder vi med kultur, æstetik og fællesskaber i forskellige kontekster gennem leg. Børnene får kendskab og viden om de forskellige traditioner som vi har i løbet af året, når vi leger, synger, har rim og remser, læser bøger og ser film.

F.eks. synger vi julesange, ser julekalender, læser julekalender, snakker om de traditioner som er i juletiden. Så som hvor juletræ traditionen kommer fra, hvor man køber juletræet henne, hvornår man får juletræet ind i stuen osv.

Vi er i kirken i december måned, og går Lucia både i børnehaven og på plejehjemmet, bageren og Brugsen. På Nordstjernen og Stjerneskuddet arbejder vi med kultur, æstetik og fællesskab igennem forskellige traditioner og leg. Vi bruger vores lokalområde til at understøtte de traditioner der er f.eks. i forbindelse med fastelavn, påske, høst og jul. Heidi fra musikskolen har besøgt os og lavet musikforløb med julesange.

Bl.a. har vi i forbindelse med høst talt med børnegrupperne om,
hvor kommer fx mel og mælk fra? Hvor kan man købe det henne? Hvad kan vi bruge det til?

Som afslutning på høsttemaet inviterer vi børnene og deres forældre til åbent hus-arrangement sammen med resten af landsbyen.

Vi arbejder dagligt i mindre grupper, herunder har vi inddelt børnene efter alder. Inden børnene bliver opdelt i mindre grupper, samler vi børnene i hver gruppe Nordstjernen og Stjerneskuddet, for at snakke om dagens forløb, synger 2-3 gamle og nye sange, samt dialogisk læsning, hvor det enkelte barn på skift er med til at vælge en bog.

Vores fysiske læringsmiljø viser bl.a. rim og remser, tilgængelige bøger i børnehøjde samt traditionelle sange. For at styrke børnenes fællesskab inden de skal i førskolegruppen, har vi taget de ældste børn på Nordstjernen og Stjerneskuddet og samlet dem 1 gang om ugen. Her har vi lavet et forløb, hvor børnene styrker deres fællesskab og relation til hinanden, øver børnene i turtagningen, samt turde stå frem foran denne lille børnegruppe. Vi øver på, at børnene skal være nysgerrige og engageret i hinanden, uafhængigt af social baggrund og køn, samt få en forståelse for demokratiets betydning og at alle kommer med forskellige baggrunde og forudsætninger

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Evaluering er en væsentlig og nødvendig del af vores pædagogiske praksis.

Vi arbejder systematisk med evaluering af data omdannet til udvikling af pædagogisk praksis.

De faglige fyrtårne har sammen med lederen deltaget i kursus vedr. evalueringskultur og implementeret refleksions strategier ved møder.

Evalueringskulturen i børnehaven finder sted igennem den kollegiale sparring i hverdagen, den sparring der sker ved interne og eksterne samarbejdspartnere, f.eks. ved sparring med PPR, åben rådgivning etc.

Ved personalemøder er der fokus på KIDS og punkter fra tilsynsrapporten, BTU opmærksomheder, samt evaluering af vores pædagogiske indsatser.

Vi afholder faste refleksionsmøde. De faglige fyrtårne fra hver gruppe deltager og faciliterer. Her reflekterer vi over det pædagogiske grundlag og udvikler ved hjælp af EVA's evalueringsmateriale samt anvende SMTTE modellen gennem forløbsbyggeren i Hjernen og hjertet.

Vi forsøger at være fagligt professionelle og modige ved, at sætte egen pædagogisk praksis i spil overfor hinanden. Dette gøres i hverdagen eller til personalemøder via praksisfortællinger, videoklip samt oplæg for hinanden. Vi er meget opmærksomme på, at praksis løbende skal justeres ud fra fælles refleksioner, observation af praksis, eller fortællinger fra børnene og forældre.mm

Vi ønsker, at Dialoghjulet, Forløbsbyggeren samt sprogvurderinger danner udgangspunkt for hver gruppes pædagogiske indsatser.

Vi benytter DCUM dagtilbudstermometerets anbefalinger til at forebygge ud fra børnenes udsagn.

Vi har fokus på følgende:

Drilleri – ansigtsudtryk

Støj og larm.

Vi er nysgerrige på, hvad forældrene tænker om os og vores pædagogiske tilgang. Og har derfor udviklet en Spørgeguide til brug ved 3 mdrs. samtalen - her spørges til hvordan vi har modtaget barnet, forældrene? Der skrives referat fra hver samtale og forældrenes udsagn og oplevelser skal anvendes til udvikling af opstartsprocedure.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

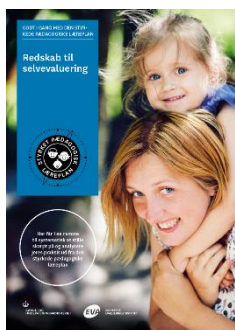
2 gange om året bliver hele personalegruppen involveret og instrueret i læreplanen.

Hver 3 måned samles de faglige fyrtårne, AMR og leder til evaluering af tiltag ift. læreplanen.

Ved personalemøder bliver der taget udgangspunkt i EMU's artikler og guidnings.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC